

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díj:

Egész évre ... .. 4 frt.
Félévre ... .. 2 n
Negyedévre ... .. 1 n

A társulat minden rendű tagjai
a lapot tagdíjaikért kapják.

Ugy a lap szellemi részét illető cikkek,
mint az előfizetési pénzek a „Közművelő-
dés” szerkesztőségének Gyulafehérvára a
várhoz küldendő.

A keresztény Pünköszt.

Pünköszt — a mi Pünkösztünk egy nagy műnek, a világ legnagyobb művének a betetőzése. A Szentléleknek kiáradása: az egyháznak megalapítása. Ez a legnagyobb — mindennél nagyobb mű a világon; és egyuttal örök, mert az addig marad fön, míg a Szentlélek el nem vétetik tőle. Azóta csakis benne és általa van az emberiségnek élete; a mint az előtt is csupán csak azon hit adott életet, a mely benne öltött testet, nyert alakot.

Az emberiség műveltség-története az eszmék története; minden időben ezek mozgatták az emberiség cselekvési erejét a czél felé, a mely maga is mindig eszme volt, erőt mozgató eszme.

Az eszméknek egymással való érintkezése azok fejlődésére — tisztulására befolyással van. Egyiknek származására hatással van a másik; nemzik egymást.

Egy sem semmisül meg, hanem a tökéletlent felveszi a tökéletes. Ha nehezen felismerhetőleg is, de oksági viszony van közöttük. A jelen a multa támaszkodik. Ma is bárminő eredetinek kiáltassék ki valamely eszme, csak látszik annak, de forrása a multban van. A valódi nagyságok nem is féltékenyek ezt bevallani. S különben is vitatkozni lehet, hogy melyik nagyobb: valamit kigondolni, vagy a gondolatot az élthez közelebb hozni — megvalósítani? mert hiszen ez a kigondolónak ritkán szokott sikerülni. Az eszmék gondolatának életképessége, historiai fontossága a gondolkodó alany szellemi fokától függ. A mindentől elvont tiszta eszme csak képzelet; alakító hatással a tapasztalati eszmék bírnak. Itt a nagyságok egymást egészítik ki; önmagában senki sem teljes.

Az eszmék harcza, a miben azok tisztulnak, érdekes tárgya a vizsgálódó figyelésének; nagy átalakuláson esnek keresztül, a míg életképesekké válnak. De azért van egy, pedig a legnagyobb eszme, a mely

fogalmazásában már tiszta volt, s a mely úgy valósult meg, a mint az alkotó kigondolta. Ez is bevonatott ugyan a harczba, de azért 2000 esztendőfől fogva nem változott, mit sem módosult; de sőt a többit mind befolyásolta, mind módosította. Irány lett az, mely a gondolkozást vezeti, annak működését termékenyíti, magához közelebb emeli s a melynek akarva — nem akarva hatása alatt áll minden felfogás úgy, hogy bármily merész is legyen valamely eszme, azt a kereszténység isteni eszméje által titokzatos módon és okból felmagasított szellem gondolatereje termelhette csak, ha nem is teremtette.

Ma is az emberek a könnyebb boldogulhatásért különböző rendszereket gondolnak ki. de ezek azt csak annyiban eszközlik, a mennyiben amaz örök isteni eszmétől valamit kölesönöztek.

Évenként ünnepeljük a nagy különbséget, melyet Jézus az azelőtti és azutáni világ között létre hozott. De a természetes fejlődést Ő sem szakította meg, hanem eredménytelen vergődéséből kiemelte, biztos és jó utra terelte, munkásságában megszentelte. Az eszme, mely in nuce az emberiséggel egykoru, Ő általa a maga isteni fönségében kifejtetett; a kinyilatkoztatás bevégeztetése — a zárkó megadatott; az ígélet beváltatott. Több ok arra, hogy Istennek higyjünk. A historico-theologia tudomány.

Az intézmény, mely az emberiség egységes örök hitét a protoevangeliontól fogva őrzi, ha ő- és újszövetségi is, de azért tulajdonképen mégis egy egyház. A különbség — igaz, hogy végtelenül nagy különbség — az, hogy az utóbbi az előbbinél nemcsak tökéletesebb, de annyira tökéletes, hogy az adott körülmények között tökéletesebbet még csak gondolni sem tudunk.

Mi nem tagadjuk Istennek mindenhatóságát, de intézményét, az egyházat, alapittatásától fogva oly tökéletesnek látjuk, hogy abban nincs semmi hiány;

azt nem kell javíthatni-foltozgatni, a mire különben ember nem is lenne képes. Az ma is az, a mi volt ezelőtt 2000 esztendővel; csakhogy akkor mustármag volt, ma pedig terepélyesnagy fa. Körülötteminden változott, de ő soha. Vagy talán igen? De mikor és miben? . . . És a minden létezők változásában ezen egyetlen örök állandóság mire figyelmeztet? Ki rendelte ezt így? miféle emberi erő? és csupán csak ezzel? Miért nem még más valami emberi alkotmányával is? hiszen sok kedvezet alkotása volt mindenkor az emberi erőnek, a miket szerettek volna minden módon állandósítani, de mégis korhadttá váltak és önmaguktól rövid idő alatt szétomlottak? Az egyházat pedig folytonosan támadták! Vagy talán éppen ez használt neki? Tessék bármely emberi intézményt — nem csupán csak keletkezésénél, hanem izmosult korában háromszázados vérfür lövel öntözni, és tessék megnézni, hogy mi lesz belőle!

Honnan van mindez? A Domino factum est istud, az Urtól van ez. Ki a mihelyt megalkotta egyházát, a legyőzhetlenség és állandóság erejét, a Szentleket is belé adta. Pünköszt ennek az emléknapja; a legnagyobb ünnep, a melynek a többiek mind csakis előkészítői. A Szentlélek eljövetele — illetőleg az egyház nélkül a megváltás műve nem volna állandósítva; a mi ugy értendő, hogy a megváltás műve az egyház által alkalmaztatik az emberekre.

Az első ker. Pünköszt óta a Szentlélek nemcsak közöttünk van, hanem folyton terjed. Minden oda mutat, hogy az a nagy bölcsesség az egyházban, a mely a legkülönbözőbb irányzatok bonyolult harezáiban az egész világon egyedül képes megtalálni a helyes kiutat, mely az igazságtól soha egy hajszálnyira el nem tér: nem emberileg, hanem istenileg működik a Szentlélek ereje által. Pünköszt nagy eszmének, világeszmének, a kereszténység katolikus eszméjének, az istenség egyetemes örök eszméjének a megvalósítása. Ennél nagyobb nincs, nem lehet; az emberiségnek ehhez kell szabni magát.

P. I.

Az ó- és új testamentum pünkösztje.

— Karezolatok a pünkösztű időszakra. —

A lépelet és emlékezet röpke szárnyain visszazásguldlva a nagy múltba, a magas Színai hegy táján a fenséggel határos rettenetes — de mélyen megható látvány borul szemünk elé. A hegy lába alatt egész váró tekintettel szent borzadalomtól eltelt Izrael vándor népének sokasága terül el. Aggastyánok, férfiak, ifjak gyermekek, asszonyok és szűkek mind szent áhitattal tekintenek Színai magas tető-

jére, mintha onnan erőt és bátoritást várnának vándor életük keserőségei és súlyos terheik elviselésére, vagy pedig rendeletet és törvényt, melyek szerint Isten és embertársaik iránti kötelezettségeiknek eleget kellend tenniök. E várakozások közepette az ég hirtelen elborul; mintha a gyász szemfedelét borították volna képére, oly komoran néz ki. A hegy sziklás tetője a fellegek mély homályába vész el. A firmamentum háborogni kezd. Közben közben a komor felhőzet mint lángtenger hömpölyög a hegyormon: mert káprázató villámok tüzes kígyózatai borítják fényözönbe a dühöngő orkán által bész erővel tovább kergetett fellegek árját. Majd iszonyatos dörög rázkódtatja meg az eget és a földet. Minden megrendülve és bomolva mutatkozik a természet láthatárán: mintha összeseroskadt volna lábái a kemény Atlasznak s a vállairól leesett földgömbje porrá akarna összeomlani! . . .

E közben egy kis szünetelés áll be. A fellegek szárny-szegve állapodnak meg. A menydörög is torkán mintha akadt volna hangja, csak gyenge morajban szalad tovább s az ezernyi villám fénye a hegy tetején fénylő láng-gloriává tömörülve össze: e főszegecs égi fényburkolat közül hirtelen annak hangja ömlik szét, kinek hatalmától reng ég és föld: — a Jehováé, kinek szózata az égi háborgó elemek dörge-delmeit elnémítva rettenetesen hallható vala: „Én vagyok a te Urad és Istened, ki kivettelek Aegyptomnak földéről, szolgásgodnak hajlékából.“ (Exod XX. 2.) . . . És az Ur körül ekkor tiz parancs alakjában azon törvényeket, melyeknek paragrafusai előtt mind a két Testamentum Solonjai és Lycurgusainak önmegadólag kell meghajolniok, mert minden betűjük örök beesű s így értékük örökkévaló, mint szerzőjük az örök és végzetlen Isten . . .

Ez volt az emberiségnek, de különösen Izrael népének legelső pünkösztje! . . .

Évezredekkel később ismét egy esodálatos látvány tárul lelki szemünk elé. Itt már hiányzik Szina hegyének rettenetes volta. Nem dörög az ég; nem kápráztat a villám; nem remeg az ég és föld. Nem magas hegyorom, hanem Jeruzsálem városának egy szerény hajléka ez égi látvány és jelenség színhelye.

De mi az égi látvány és jelenség?

Beszéljen helyettem a szent ihlet embere a szentirő; mert isteni történelmet csak annak tolla tud leírni, ki istentől erre ihletett vala. Beszéljen tehát az Evangélista:

„Cum complementur dies Pentecostes, erant omnes discipuli pariter in eodem loco, et factus est repente de caelo sonus, tanquam adveniens spiritus vehemens, et replevit totum domum, ubi erant sedentes. Et apparuerunt illis dispertitae linguae tanquam ignis, seditque supra singulos eorum: et repleti sunt omnes Spiritu sancto, et coeperunt loqui variis linguis, prout spiritus Sanctus dabat eloqui illis.“ Act. 2.

S mi történik ezek után? A tanítványok, az együgyű halászsok, a tudatlan és félénk férfiak, kik még nem rég, noha a hajón velök van Jézus, a viharban elmerüléstől rettegnek; kik elfogattatásukkor öt félelmükben elhagyák, s egy gyáva szolgáló kérdésére megtagadák s annyi oktatás, annyi esodák daczára sem fogván fel mennyei küldetésük ezéjját; kik tudatlanságukban még feltámadása után is azt kérdik tőle: vajon fogja-e valahára visszaillesztani a zsidók földi országát: ezen férfiak a mint a

Szentleket vevék, a bennük munkálkodó Szentlélek által világoztva és bátorítva, a nép közé mennek, s kinek-kinek saját nyelvén szólva, a felfeszített s feltámadt Jézust oly sikerrel hirdetik, hogy első tanításukra mintegy háromezer ember kereszteszkedett meg! — Lonovics.

Micsoda rendkívüli változás ez az apostolokon? Micsoda változás történt a párhok, a médok, az elemiták, a kapadocziaiak, az egyiptomiak, a libyiaiak, a cireneiek, görögök, rómaiak stb. népek között, kik Krisztus legelső phalanxát megalkotva és Jeruzsálemből hazatérve mindentűt lelkenedve beszéltek: „audivimus eos loquentes nostris linguis magna Dei?“

Ezen változás az apostolokon és a Jeruzsálembe az ó testamentum pünköstjére összegyűlt népek között az új törvénynek, Jézus hitének eredménye, a Szentlélek Isten munkálkodása volt. . . .

Ez az új Testamentum pünköstje. Ez az anyaszentegyház születési napja! Ez az új törvény kihirdetésének megjelölése!

Mily nagy különbség észlelhető a felhozott két képen! Mily ellentétnek mutatkozik a két pünköst egymással szemben!

Midőn az ó törvényt kihirdetik: az ég menydörög, a villám cikázik, a hegy füstölög és a nép remeg az Úr hangjától és kéri Mózeszt: „loquer tu nobis et audiemus; non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur.“ Az ó testamentumban a kihirdetett törvénynek olyan oszlopai valának, mint a csodatevő erővel megáldott Mózes; mint az okos Jozsue, mint az erős Gedeon; a bölcs Héli, az igazságos, bölcs és dicső Szalamon, a hős Dávid és a hazafias érzelmű vitéz Machabeusok stb.!

Nem így az új testamentummal! Nem ilyenekkel találkoznak az új testamentomi pünköstkor és után. —

A törvény közöltetik szegényes kunyhóban szegényesen élő egyszerű emberek által, kik a világon elszéledve hirdetik a szent tant. Nem füstölög Szina hegye, hogy a népeket borzalmaival az új törvény tiszteletére ugyszólván kényszerítse. Nincs mellette Mózesek, Józsuék, Gedeonok, Hélik, Dávidok, Machabeusok stb. Sőt ellenkezőleg a gyenge tanítványokkal szemben millió erőszak harcol; Sina hegye helyett a kiomlott keresztény vér párolog és az ó testamentumi törvény bölcs terjesztői és védőivel szemben csak Nérók és a tudományok Juliánjaival találkozunk! És az első pünköstünkör megkeresztelt háromezer emberrel szemben: az akkor ismert három világrész mindenike harezra kelt.

S mi lett az eredmény? — — —

Ma már az öt világrész egyik legkisebb zugában is alig van hely, hol Krisztus tana nem világitana; hol az új pünköst törvényei ismertek ne lennének. Az angyalok Glóriája már nemcsak Betlen és vidékén hangzik misénkben, hanem öt világrész milliói alkotják a háromezerebből kinőtt anyaszentegyházat s hallgatják az égi melodit. Az egyszerű pásztortok után császárok következtek, mint szent Ágoston mondja — Krisztus országába. —

Ez az új testamentum pünköstjének eredménye. Ez az új tan- és törvénynek örökös és elenyészhetlen folyománya. Ez anyaszentegyházunk megdönthetetlen existenciája!

De mit mondom: megdönthetlenségéről beszélek egyházunknak? Igen, mert az anyaszentegyház mellett minden

egyéb alkotmány csak romlatag és időhöz kötött. Minden régi nagy hatalom és intézmény az egyház mellett csak üstökös; de nem olyan, mely századok mulva ismét feltűri a fejét, hogy a népek bámulják; hanem csak élettelen meteorok, melyek midőn bevégezték pályafutásukat, darabonként hullanak a magasból alá.

Kell-e példa?

Hozok fel.

Nagy volt Zsidóország Mózesi és Sámsonaival; híres volt Görögország bőlesei és Leonidásaival; nagy volt Rómának világrendítő hatalma: büszke dinasztiaiak valának a karolingiak; századokon keresztül kormányozták Franciaországot az Orleánsok és Bourbonok s világeseményeket idéztek elő a ritka talentumu Napoleonidák és mint a költő mondja:

Óh, nagy volt hajdan a magyar, —

Nagy volt hatalma, birtoka

Magyar tenger vizében hunyt el

Eszakkelet s dél hulló esillaga!

Hol vannak mindezek? Ninesenek; vagy csak tiszteletre méltó romok hirdetik a régi nagyságot, e hatalmat, az erőt.

Ellenben mit mondjunk az új testamentum pünköstjén kihirdetett törvény és annak alapjau szervezett anyaszentegyházról?!

Ezen ország áll, mert hasonlítható oly várhoz, melyet lehet ugyan ostromolni, de bevenni nem; áll, mert valahányszor hajója ingani kezdett és kezd, mindig fülébe dörög az isteni szó: mit féltek ti kicsiny hitűek? Áll: mert most is annak utódja kormányozza, kiről Krisztus állítá: tu es Petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meam, et portae inferi non praevalent adversus eam; áll, mert Jézus egyháza hajójának szele a Szentlélek Isten s kormányosai pedig azoknak utódai, kikhez így szól az isteni mester: „*imó én veletek vagyok a világ végéig.*“ Már pedig ha Isten veletünk, ki ellentünk?!

Ez a két testamentumi pünköst rövid méltatása. Az elsőnek rettenetes volta tanitsion Isten és törvényeinek fölélmére; a második pedig boldogsion azon szeretettel, melynek jutalma azon égi lakóhely, melynek birtoklására a pünköst-i evangéliumban így buzdít Jézus: „*Ki engem szeret, megfogja tartani tanítványomat és Atyám szereti őtet s hozzamegyünk s nála lakhelyet szerzünk.*“ Ján. 14.

Kovács Gyárfás.

Sírok felett.

— Elbeszélés. —

Írta: **Sándor László.**

(Folytatás.)

Kelemen ur a esendörök távozása után, kiszivott pipáját a veranda egyik oszlopához támasztotta, s éppen be akart lépni a terembe, midőn hangokat hallott:

— Nagyságos uram!

— Ki az? — szólott visszafordulva az ajtóból.

— Én vagyok, nagyságos uram! szólt egy ember a vendárára érve.

— Mi baj, Ignázt bátyám? — kérdi a nagyságos ur a vele szemközt álló embert.

— Fontos mondani valóim volnának a tüzet illetőleg; — felelt az ember titkolódzva.

— Igazán? szólt élénken a nagyságos ur, remélve, hogy Botor Ferenezről valami terhelő adatot nyer.

— Saját szemeimmel láttam a miről beszélek, — szólt az ember, — eddig azért nem jöttem, mert féltettem az épületeimet, de most már nincs sok baj, csak szél ne kerüljön fel, reggelig csak a hideg hamu marad.

— Jöjjön bennebb Ignázt bátyám! szólt Kelemen ur, — itt mindent elmondhat zavartalanul.

— Nincs valami sok mondani valóm, sazárt egyenesen kimondom, hogy tudom ki gyújtotta fel a nagyságos ur esüret.

— Tudja? — kérdi esodálkozva Kelemen ur.

— Igen, — szólt nyugodtan az öreg, — az este szűr-küetkor láttam, hogy valaki a csűr körül olálkodik, és azon nyilást keres, miközben felve tekingetett széllyel. Én a kertem mellé lapultam s így nem vette észre, hogy én őt látom, a mint a kezében levő bojtortján esomót egy lynkon begyurta. Akkor azt gondoltam, hogy a nyilást akarja bedugni, hogy a madarak ne tudjanak bebujni a esüerbe, de mikor az éjjel megláttam a tüzet, eszembe jutott az estéli dolog, s tudtam biztosan, hogy attól gyuladt meg a esűr, mert azon az oldalán kezdett először égni.

— Nem ismerte meg az embert? szólt szorongva Vérrhy.

— De igen, — felelt a kérdezett, — a nagyságos uram tisztartója volt.

— Mit beszél! — szökött fel helyéről a nagyságos ur, — az én tisztartómat, Járó Lázárt meri vádolni?

— Igen, mert ugy láttam, mint most nagyságos uramat, hogy betette a gabna közé a bojtortján esomót, melynek közepén tapló lehetett. Hiszen emlékszik a nagyságos ur Zsoldas Peti esetére, ki bátyjától ellopott volt 7 frtot, mit a bátyja esakhamar megkapott nála, s elvette tőle. Ezért haragjában a szalmával fedett esürrre bojtortján esomót vetett, melynek közepében égő tapló volt. A esűr fényes nappal gyúlt fel, éppen midőn benne esépeittek. Petit elfogatta a bátyja, s esak hosszú huzavona után vallotta be, hogy ő is miként gyújtotta fel a esüret. Így tett a tisztartó is, oh hogy nem jutott nekem az este ez eszembe, most nem égett volna le a nagyságos uram esüre.

Vérrhy nem tudta, mit gondoljon a mondottakról. Megfejtihenlenek látszott előtte, a gazdatisztjének ezen tette. Ha most igazat ad ennek az embernek Járó veszve van, Botor megmene ül, ezt pedig nem szeretné. Azért fordított az egész dolgon egyet, s egész hidegen mondá:

— Köszönöm Ignázt bátyám! hogy tudatta velem e dolgot. Nagyon fáj nekem, hogy ilyent kell hallanom tisztartómról, hanem tudja mit mondok? ne tegyük azt az embert szerenesétlenné, hallgassuk el az egész dolgot, én megbocsátok neki s maga nem fog senkinek szólani azokról, a miket látott; ugy-e megteszi irlalmasságból?

— Ha nagyságos uram kívánja, miért ne?

— Tehát megesküszik, hogy nem szól semmit róla senkinek?

— Esküszöm.

— Jól van, ezzel megmentettünk egy embert a gyaláztól, megbocsátván neki az ő bűnét; Isten ezt mindkettőnk javára fogja feljegyezni. — szólt Kelemen ur, s a távozó embert az ajtóig kísérte.

Mikor visszatért nagyon komor volt, leült egy székre s gondolkozott a történeteken.

Később a tisztartója lépett be, visszatérve a küldetésből, hol mint beszélő nagyszerien járt el.

— Elvitték Ferenczet? — kérdi Vérrhy.

— Eddig közeljárnak a városhoz. — felelt Járó.

— S maga itt maradt? gnyolodék Kelemen ur.

— Miért mentem volna oda is el? — esodálkozott a tisztartó.

— Mert ön gyújtotta fel a esüret, — szólt hidegen Vérrhy.

— Én?! — hebegé reszketve a tisztartó.

— Igen, ön tette be a gabna közé a bojtortján esomót, melynek közepén égő tapló volt.

— Irgalom Uram! szólt egész önkénytelenül Járó, miután látta, hogy tagadása, még nagyobb veszélyt hozhat fejére, — irlalmazzon gyermekeimért!

— Egy feltét alatt, — szólt szigorúan a nagyságos ur, — ha igazán megmondja, mi volt ezzel czélja?

— Gonosz volt, s az Isten nem segített meg. Gondoltam, hogy a nagyságos ur, már boszút állott rajta azzal az irlással, tehát nekem is kell, hogy egy kicsi borsot törjek annak a gazembernek az orra alá. Egyebet most hamarjában nem tudtam kigondolni, mint ezt, a mit elég szerenesétlenül tettem: tudtam ugyanis, hogy a nagyságos urnak mindene biztosítva van, s így ha elég is valamije, kára nem lesz semmi, s mégis Botor Ferencz bajba fog kerülni: mert ha valami kára lett volna, ebből a nagyságos urnak, soha ezt nem tettem volna. De tervem nem sikerült.

— Sikerült! — mond büszkén a nagyságos ur, — ha az Isten nem is segítette meg, megsegitem én, Vérrhy Kelemen. El kell titkolni mindenek előtt azt, hogy miért fogták el Ferenczet, nehogy megtudják, hogy őt gyanusítottuk a gyujtogatással. „Ignázt bátyánknak“ járjon kedvében, ne hogy valamivel megharagítsa. Így ha egyebet nem is, azt legalább kivihetjük, hogy Botor Ferencz hat-hét hónapig vizsgálafi fogságban marad, mi talán megtöri azt a paraszt gögjét.

— Köszönöm nagyságos ur! — szólt Járó, — ezt a nagy kegyelmet, nem leszek soha érte háladatlan.

— Mily gonoszak az emberek! elmékedik magában Kelemen ur, midőn a tisztartó távozott. Önmagát természetesen kivési azok közül, hiszen ő nem közönséges ember, ő nagyságos ur.

Azután a leánya szobája felé ment, hogy lássa felkelt-e kedvence a tűz miatt, vagy még nem vett észre semmit, így legalább elüzi fejéből a komor gondolatokat, melyek oly kínosan hatnak rá.

Mennyire elbámult, midőn a szobában nem talált senkit. Hol lehet Anna? Mily meggondolatlan, éjnek idején kinn jár-kál! Igazán ezek a leánygyermekek, minden után olyan kíváncsiak: már egy kis tűz miatt a hűvös levegőn ülne egész éjjel.

Indult azonnal utánna, de az ajtóban találkozott leányával. Volt pirongatás, sőt még zsidás is, mit a lányka a papa nyakát átölve hallgatott.

— No látod, a hűvös levegőn voltál, s már egész tes-

tedben reszketsz, úgy fázol, azonnal feküdj le, a nátha, köhögés elkerülhetlen, csak azzal bécérd, de hogy is jött az a gondolatod, hogy te kimenj a szobából.

— Oh boesáss meg, jó atyám! — szólt esdve a leányka, — én nagy tüzet soha sem láttam, oly kíváncsi valék reá, milyen lehet az közélről. Aztán nem is volt ott hideg, hiszen még sokszor a nagy hőségétől melegem is volt. Ne félj tehát, én nem leszek oly könnyen beteg, mert a jó Isten engem szeret s én is őt.

— Én sem mondtam, hogy mindjárt meghalsz, csak arra figyelmeztetlek, ügyelj egészségedre, mert ha beteg lész, ki sétál veim a kertben?

— Jó, akkor szótfogadok, s lefekszem azonnal: többet nem fogom nézni a tüzet éjjel, — szólt Anna.

— Megsem esókolysz engem?

— Még pedig számtalanszor, jó atyám! szólt felvidulva a leányka, s szavát tett követte, s az öreg meg volt elégedve leányával.

— Mond csak atyám! szólt hirtelen Anna, miért gyúlt meg az éjjel a esűr?

— A rossz emberek haraguznak reánk, — szólt kedvetlenül az atya, — s azok gyújtották fel.

— De miért haraguznak reánk? — faggatá tovább a leány.

— Feküdj le hamar, jó leányom! — tért ki a kérdés elől az atya, — mert árt neked a virrasztás.

— Oh csak ezt az egyet mondd meg! — esdekelt a leány.

— Nó jól van, — mert gazdagok vagyunk.

— Azért? szólt a leányka, s hitetlenül rázta a fejét, — hiszen Ilka néniék is gazdagok, s ők még sem panaszkodnak soha hogy valaki haragudna reájok, sőt mindig azt mondják, őket úgy szereti mindenki a faluban.

Kelemen úr nem felelt leányának ezen ellenvetésére, némán esókolá meg leányának homlokát s távozott, hogy az éjnek hátra levő részét átaludja.

Lassankint esendesség lett mindenütt, csak a tüzre vigyázó emberek beszélgetése hangzék még egy ideig.

* * *

Csend, méla esend vala Szenásné kis szobájában is: hiszen ő olyan hallkan zokogott az ágy mellett, melyben Ferencnek a felesége ájulva feküdt, hogy még fia sem vette azt észre, ki mellette ült s a méeses halvány világába bámult.

Néha megszünt zokogni, de a mint lelkében felújultak az éjjel látottak emlékei, könnyei megint sűrűn kezdttek ömleni alá. Nem felejtí el soha mit az éjjel látott, minden mozzanat mélyen vésődött szívébe.

Jól emlékszik reá, mikor a tisztartó belépett az éjjel a esendörök kíséretében, s kiáltá:

— Elbujtál ugy-e gazember! de végre feltalálunk, ez Botor Ferenc, ki felgyújtotta az éjjel a esüirt, fogják el tehát azonnal.

— Nem igaz! — sikoltott Erzsí s a Ferenc nyakába borult, — oh ne fogják el, ő ártatlan.

— A gyanú önre van Botor, — szólt egyik esendör, — nekünk kötelességünk önt bekisérni, azért kérjük viselje nyugodtan és szelíden magát, ha nem ön gyújtotta volna fel, az igazság kiderül s önt elboesátják.

— Az igazság kiderül s engem elboesátanak, — szólt Ferenc, s olyan rémesen nevetett, — mi van még hátra, Istenem? mikor szünöl meg sujtani engem?

— Hagyja, ne búsuljon! — szólt egyik esendör.

Ferenc ekkor megesókolá a nejt s elvált tőle.

Mikor az udvaron voltak, Erzsí utána rohant, de meglátta őt a tisztartó, s mikor Ferenchez ért volna, hátralökte, úgy, hogy végig terült a földön. Ferenc észrevette, s megakarta ragadni azt a gonosz embert, de a esendörök nem engedték, gyorsan felültették a szekérre s elhajtattak. Szegény Erzsí áldott állapotban van, alig tudtam Andrissal bevon szólni a házba. Csak a szülési fájdalomtól utol ne érnék idő előtt, hiszen nem bírná ki azt a nagy fájdalmat ily elesigázott testtel.

Ezek a gondolatok foglalkoztatják Szenásné az ágy mellett. Hiába igyekszik most is elűzni e szomorú képeket lelki szemei elől, minduntalan megjelennek azok s nem hagyják nyugton. Majd a gazdatisztre gondol esupán, s benseje teljesen felháborodik. Hogy is lehet a földön oly gonosz ember, mint az a Járó Lázár. Fellöki azt az ártatlan lényt s talán gyilkosává vált ezáltal a magzatnak, mi Erzsí életére is veszélyes lehet.

De az Isten irgalmas, s nem hagyja el a hozzá folyamodókat. Azért ő is imádkozni kezdett, s bizott Istenben.

Hirtelen a beteg megmozdult az ágyban, először az esés után s halkán rebegé.

— Ferenc!

— Mondottál valamit, Erzsí? kérí Szenásné gyöngéden.

— Hol van Ferenc? nyögi nagy nehezen Erzsí.

— Miatta ne nyughatatlanokdjál, — neki nem lesz semmi baja: a nagyságos úr elfogatta ártatlanul, de ki fog derülni az igazság, s ő hazajö esakhamar.

— Emlékszik-e Szenásné, szólt Erzsí szaggatottan, mit mondott Ferenc, mikor a gyütlésből hazajött, nincs a földön igazság, s azért ne is keressük. Istenem! én meghalok s őt többé nem látom meg.

— De hogy nem látod meg, — vigasztalá az özvegy, csak ne igazsd magad, mert az árt neked. Ferenc hazajö nemsokára, s te is jobban lész, csak bizzunk Istenben, ő nem hagyja el a benne bizókat.

— Szenásné, ugy-e eljö velem a nagyságos úrhoz, hogy kérjük meg őt, eresztesse haza Ferenczet, mert ő ártatlan: nem ő gyújtotta fel a esüirt.

— Elmegyünk édesem! és a nagyságos úr haza is fogja eresztetni Ferenczet: ne busulj. Most azonban nyugodjál, hogy nyerd vissza erödet teljesen, melyre oly nagy szükség van.

— Hol van Erzsike? — kérí a beteg.

— Atszik a padon, — felelt reá önkénytelen Andris.

S itt megszakadt a beszélgetés, az előbbi néma esend ismét beállott. Mindenik gondolataiba merülve maradt helyén, hol őket a reggel is érte. Még a tegnapi ilyenkor gontalanul éltek a nagyobb birtokon, míg ma? Istenem! mily nagy változás lehet egy nap alatt is.

E esendet csak a kis Erzsí felébredése zavarta meg, ki kellemes esevégésével élénkebbé tette a szobában levők szomorú hangulatát.

A nap már jó fenn vala az égboltozaton, mikor Botorné megkísérlé a felkelést, de nagyon gyöngé vala, kísérelte si-

kertelen maradt. Keble alatt fájdalmas nyilalásokat érzett, mi-
ért nem tudott felkelni az ágyból.

Szénásnének tehát az Erzsi kérésére egyedül kellett a
nagyaságos úrhoz menni, hogy Ferencz ártatlansága felől bi-
zonyságot tegyen. Hiszen ő megmer esküdni bármikor, hogy
Ferencz másfelé nem járt, csak be a kicsi házhoz, a hová köl-
töztette a butorokat.

— Majd megmutatja a vizsgálat, — felelt a nagyaságos
úr s gyorsan ült fel a kocsira, hogy a városba hajtasson, mely
nem messze vala a falútól. Már ha ennyiben van a dolog, el-
mélkedék magában a nagyaságos úr, legjobb lesz addig ülni
a vasat, míg meleg, szóval Ferenczet a vizsgáló bíró előtt jól
lefesteni. Tanuljon a nyakas saját kárára.

A tisztartó lakása előtt megállott a kocsí, mire ennek
gazdája, Járó Lázár lépett a kocsihoz.

— A mint mondtam, úgy legyen! — szolt elnyomott
hangon a nagyaságos úr, — az öreg Ignácot el kell távolítani
akárhogy is a falúból egy pár hétre, mert ha megtudja, hogy
Botor vizsgálat alatt van, felfedi az igazat, a mi tudom, éppen
őnek nem lesz a legkellemeoseb.

— De hogy lehetne ezt megtenni? — szolt a tisztartó.

— Gondolkozom délutánig én is, s akkor majd eligazít-
juk valahogy. A városban gondoskodom arról, hogy Botort
tartsák jó ideig vizsgálati fogságban.

— A nagyaságos úr akarata szerint legyen minden, egye-
zék bele a tisztartó, mire a kocsí tova gördült. (Folyt.köv.)

Kisebb közlemények.

— **Levél Kolozsvárról.** Főtisztelendő Szerkesztő ur!

A „Közművelődés“ mult számában hozzánk intézett bizalmas
feltevéseinek, hogy Nagyaságos Bíró Béla kanonok urnak ko-
lozsvári plebánossá való beiktatásáról referálni fogunk, szives
készséggel, de azon megjegyzéssel sietek némileg megfelelni,
hogy a kolozsvári interpelláltak nagyon szerették és elvárták
volna a Közművelődés szerkesztőségének bár egy képviselő-
jét, ki őket — egyéb más okok mellőztével — a reporteri
szereptől felmentse.*)

Mert ne is higgye a Szerkesztő ur, hogy mi e leírói fel-
adatot kellőleg megoldani tudjuk.

Én legalább úgy érzem magamat, midőn az ünnepség
leírásához hozzátögni bátorkodom, mint ki egy meglátogatott
képtárlat reá gyakorolt összbnyomásáról akar beszámolni s
ez ünnepélyt azok közé sorozom, melyeknél a tulságos rész-
letezés kiesinyít, egészben pedig oly kaleidoskopszerűek, hogy
a mindenirányú fényezőródás mellett a kimagaslóbb pontok
alig jelölhetők meg.

Hol is kezdjem...?

A kolozsvári róm. kath. hitközség tagjainak, sőt egész
Kolozsvár minden osztályu elemeinek bizalma, mely Nságos
Bíró Béla ur iránt a plebános választásnál oly eccelatans mó-
don nyilvánult, méltó folytatással bírt azon rendkívüli érdeklő-
désben, melylyel beiktatását várták, hogy mint tényleges
plebánosukat üdvözölhessék.

Az ünnepély napja, mint már e lap jelezte, május 15-én,
Aldozó csütörtökön volt.

*) Eltökélt szándékunk volt kezdetül fogva, de a körülmények
nem engedtek. Szerk.

Midőn az új plebános a beiktató apát-kanonok Nságos
Bálint Károly ur a kerületi és helyi papság díszes kíséreté-
ben 9 órakor a plebániai lakból a templomba lépett, az már
zsfufolásig volt megtelve. A menet a szentély elé haladott, hol
az erre előrekészített díszes asztal és térdeplők mellett álla-
podott meg.

A beiktatandó körül e helyen a papságon kívül a főis-
pán, más méltóságbeliek és az egyetemi tanárok szép koszo-
ruja csoportosult.

Az ünnepélyt, az apát ur a szertartás magyarázatával
és a beiktatandó plebános bemutatásával kezdette, örömet fe-
jezve ki a felett, hogy neki jutott a szerenese kedves emlékt
tanítványát s nagyérdemű bajtársát ez új állásába. bevezetni
s gratulált Kolozsvár róm. kath. hitközségének a tapintatos
választáshoz, melylyel ily derék tapasztalatokban gazdag ki-
tünő papot és embert nyert lelki vezérévé. Majd Máthé István
s. lelkész által egymásután felolvastatta a plebánossá és fő-
esperessé történt kinevezetesének okmányait, mit az új ple-
bánosnak meghatottsággal elmondott hitvallási fogadalma
követett.

A hitvallás letétele után szerenésések voltunk az apát-
kanonok urtól hallani egy újabb beszédet, melyben a hatal-
mas eszmék és igazságok ereje a legmelegebb egyházas ér-
zés lelkesültségével versenyzett. Üdvözölve a már beiktatott
plebánost, a jelenlevő hívekhez fordult s esetelte a papi és
plebánosi hivatal oly méltóságosan történeti tényekre hivat-
kozva s erős okadatulással oly megyőzően, mely varázssze-
rűleg bilineselte le a figyelmet.

Az egyházért, szentséges Atyánkért, szeretett Főpászto-
runkért, híveiert és barátaiert imádkozásra felhívott plebános
most az oltárhoz lépett s elkezdette a szentmisét, mely alatt
a kolozsvári dalkör a katonai zenekar közreműködése mellett
megkapó szépen és szabatosan énekelt.

Evangelium után mise közben az új plebános lépett a
szószékre s tartott nem nagy terjedelmű, de tiszta csengő
hangon egy lelkesült beszédet, melyben az ég felé irányított
figyelemmel és az egyház több szentségeinek fejtegetésével
ragyogó fényű előképét mutatta azon önfeláldozó bizalom
és munkásságnak, melyet kevéssel előbb esküvel fogadott. A
beszéd a helybeli lapok és kitétnő bírálók tanúsága szerint,
szónoki tartalmu, eszme gazdag és mély benyomásu volt.

Ezután ismét oltárhoz lépett s folytatta a legszentebb
áldozat bemutatását, melynek végével ugyanazon diszkisér-
tet őt a plebániai lakba ismét visszavezette.

D. u. 2 órakor vette kezdetét a plebános ur által ugyan-
csak a plebániai lakban rendezett bankquet.

No de már erről csakugyan nehéz beszámolni! Képet
adni az Erdélyrészek fővárosában levő legmagasabb állásu és
legkiténőbb férfiak társaságában lengő szellemi és érzelmi
menetnek, melyet az új plebános iránt való tisztelet és ba-
rátság jelölt ki és tartott össze, — ha nem is lehetetlen, leg-
alább is igen nehéz.

Tulajdonképen itt be kellene terjeszteni az egész név-
sört s midőn azt mellőzve, csak keveseket említek, remegés-
sel fogok a kiválogatáshoz. Jelen voltak: Herezeg Lobkovitz,
Hild honvédkerületi főparancsnok tábornok, Gr. Böldy főis-
pán, Villám ezredes, Gr. Eszterházy János, Szász Domokos
ref. superintendens, Ferencz József unit. superintendens, Dr.
Endrődy tankerületi főigazgató, Girsik erdőigazgató, Albach

polgármester, Pál Sándor főgondnok, Péterfy törvényszéki elnök, Züllieh igazgatótanácsi alelnök, több egyetemi tanár, a hivatalok és szerzetesházak főnökei, összesen 80 személy.

Az első toasztot az új plebános Bíró Béla a Pápa Ő Szeptsége és Felsége Királyunkra tartotta: majd Dr. Finály egyetemi tanár Püspök Urunk Ő Exciáját éltette. Viharos éjzenés közt mondta el rövid felkőszöntőjét Bíró Bélára magyarrul herezeg Lobkovitz. Szellemeisége és ékesszólásával ragyogott Dr. Grois Gusztáv, ki az egyházközség nevében üdvözölte az új plebánost.

Ebéd alatt megjelent a gymnasiumi ifjuság is ének- és beszéddel tisztelvé meg a plebánost.

Most aztán rendre következett a hatóságok fejének üdvözlése, mindannyia az új plebánoshoz intézve. A sok kitünő beszéd közt is kiválóak voltak. Dr. Málí és Virányi felkőszöntői.

A pezsgők durrogásával élenkített ebédnek 5 óraker lett vége; de csak azért, hogy folytatása legyen a dalkör megjelenésével, mely szép énekekkel üdvözölte elnökét Bíró Bélát, kinek asztalánál vacsoraker vendégei maradtak.

Még csak annyit teszek hozzá, hogy mindazok, kik Bíró Bélát ismerik, nem csak az ünnepey hevében, hanem most is szívökből kívánják, hogy az Isten öt boldog életben, melyhez annyi szép nagy remény fűződik, sokáig tartsa meg.

Egyik.*)

— **Vidéki levél.** Fötisztelendő Szerkesztő Ur! Legyen szíves becses lapjában tért engedni néhány soraimnak. Május 4-én örömnep virradott Csik.-Szt. Simon-Csatözseg egye-sült hitközségére.

E napon tartá az új plebános Bálint Lajos bevonulását a nevezett hitközségbe.

Az egyesült hitközség apraja-nagyja mind sovár izgatottsággal sietett új pappa fogadására. Az ezerekre menő sokaság delután a templomban Isten szt. kegyelmét esdve érkező lelkészére, — processioszerű rendben vonult a fogadásra T. Szekeres János s. lelkész vezetése alatt. Elöla 12 tagból álló esatözsegi székely zenekar, — azután a hajadonok fehér rukában öltözve két szép fehér zászlóval, melyeket ez alkalomra készítettek, mindkettő „Mária drága nevével“ jelezve. Ezután a férfiak s végül az asszonyok. Szent-Simon részéről szintén hasonló öváziók történtek. Lovas banderium ment a mező közepéig új plebánosa elé, hol Veress Ignácz atyánkfia melegen üdvözölte az érkezőt, ki szintén meleg szavakkal válaszolt. Innen a Czikók fényes fogata kíséretében Szt. Simon végéig robogott, hol diszkapu várta ily felirattal: „Isten hozott!“ Itt Gergely Károly köjegyző fogadta hazafias beszéddel, melyre az új plebános válaszolt. Az utszélén zöld zászló alatt ünnepies díszben a nép völet felállítva. Az éljen kiáltások szünet nélkül hangzottak míg a Szt.-Simon és Csatözseg között lévő mező hármás keresztjéig érkeztek. Itt várt a esatözsegi nép kedves plebánosára. Szekeres János a hármás kereszt tövében állva, a nép nevében üdvözölte az érkezőt, a jó pásztorról vett hasonlattal oly szívre hatóan beszélt a jó pásztorról, annak jó nyájáról, ugy egyházi, mint társadalmi szempontból, hogy mindnyájunk meghatva, hatalmas éljenekben törtünk ki, koszoruk és esokrok záporaként hullottak az új plebános kocsijába. Bálint Lajos plebános a meghatottság hangján finom precisítással válaszolt, kérve az Ég kegyelmét gyengése támogatására. A közönség újból hatalmas éjzenések közepett vonult a robogó kocsi után. Negyedik fő-

gadása a plebánia lakban történt Nt. Rancz János plebános által. Melegen üdvözli az érkezőt és bensö megindulással adja át a templomot, a plebániát hiveivel együtt. Nt. Bálint Lajos örömmel veszi át, mert reményli Isten szt. kegyelmét, ki segíti az ő harezát harezolókat. Köszönetet mond Kegyelmes Püspök Urunknak a kinevezés kegyességéért, köszönetet a nép bizalmaért ígérve, hogy lelke és teste egész erejével fogja az általa képviselt ügyet szolgálni. Ime halvány váza a történekeknek! de ez is elég azon következtetésre, hogy mindaddig, míg papját szeretve tiszteli a esiki nép, addig nem árt hat az ármány!

Egy jelen volt.

— **Vidéki levél.** Mint e becses lap olvasói előtt ismeretes Kegyelmes Főpasztorunk Ő Nagyméltósága a dálnoki röm. kath. hiveknek két harangot méltóztatott adományozni. E harangok egyházi megáldása folyó hó 15-én — Áldozó-esüöttörtökön — a helyszínén ment végbe. Ritkán tapasztal az ember kath. ügygyel szemben a protestansok részéről annyit türelmet, söt áldozatkésztséget, mint Dálnokban a harangláb felállításában tapasztalható vala. Dálnok nagy községének majdnem minden egyes lakója részint pénzbeli adománynyal részint anyagok ajándékozásával, részint kézi munkával részt vett a harangláb felállításában és az egész község várva várta e napot, melyen a harangok megáldatnak. De még tovább ment a lelkes dálnoki fiatalság, ugyanis minden rábeszélés nélkül önként egy díszes banderiumot alakított és ugy jött egész Alsó-Csernátomig a harangok megáldása végött Dálnokba érkező Bálint László ker. főesperes urnak fogadására és a legszebb rendben kísérte be Dálnokba. A bevonulás alkalmával a ker. főesperes ur az öröm és tiszteletnek nem egy jelével találkozott. Az utczák zöld galyakkal és virágokkal díszesen fel voltak ékesítve, valamint Todor Ferencz belsö telke is, hol a harangláb fel van állítva és a szertartás is véghezment.

Megérkezvén a hely színére Tamás Dávid alsó-csernátomii plebános, mint az itteni hivek plebánosa a hivek nevében röviden üdvözölte a főesperes urat mire ő megköszönte a nem várt szép fogadást és a tanusított gyöngéd figyelmet. „A megtiszteltetés — ugymond — nem engem illet, hanem a kegyelmes Főpasztor, kinek megbízásából jöttök ide.“ Ezután a papság magára öltvén az egyházi ruhákat helyt foglalt a szertartás végzésére készített sátorban és kezdetét vette a harangok megáldása. A szertartás végzésében a ker. főesperes urnak segédkeztek Benze Lajos futásfalvi és Tamás Dávid alsó-csernátomii plebánosok.

A Szentlélekisten segítségül hívása után Tamás Dávid lépett az ez alkalomra készített díszes szöszékre és felolvasta a napi evangéliumot s tartott egyházi beszédet, beszédében mély hálával emlékezett meg Püspök Urunk Ő Nagyméltóságáról, ki a dálnoki hiveknek ezen örömnepet szerzte, köszönetet mondott a ker. főesperes Jurnak fáradságáért, a hiveknek a kifejtett buzgalomért és Dálnok közönségének a tanusított áldozatkésztséért. Mire az elöürt zoltárok mondatdattak el, azután pedig az áldó imát végezte a főesperes ur és a harangokat meghintette szentelt vízzel és megfüstölte, majd felment a szöszékre és a harangok jelentőségéről egy tartalomdu beszédet tartott, igen szépen vonatkozttatta a harangszót az emberi élet egyes föbb mozzanataira, valamint a hajnali, déli és estéli harangozást szent hitünk föbb titkaira. E remek és szónoki hévvel előadott beszéd mély benyomást

*) Köszönjük a közvetlen szíves értesítést. Szerk.

tett a nagyszámu hallgatóságára. Végül felhangzott a magas-tos „Te Deum“ és azután a mindig gyönyörködtető „Regina coeli“ és azok, valamint a hozzájuk tartozó imák eléneklésével befejezést nyert a lélekiemelő szertartás.

Az egyházi ténykedés után Kozma László áldozatkész kath. megyebírónak valánk szívesen látott vendégei. A vidám hangulatban elköltött izletes ebéd alatt a felköszöntök sem hiányoztak. Tamás Dávid Püspök Urunk Ő Nagyméltóságának kívánt hosszú és boldog életet, azután a ker. főesperes urat köszöntötte fel, majd a házi gazdát. Bálint László főesperes ur Tamás Dávidra mondott szellemes pohárköszöntőt, erőt és kitartást kívánt a 8 községből álló plebániájának kormányzására, azután a szelidlelkű és lángbuzgalmu futásfalvi plebánost Bence Lajost köszöntötte.

Végül elismeréssel és hálával kell megemlékeznem e helyen is Kozma László, Kozma Péter, Petrovsky György kath. hívekről, kik nagy buzgalmat és tevékenységet fejtettek ki ezen ügyben.

Azon ismeretű óhajjal zárom be szerény soraimat, hogy adja a jó Isten, hogy e harangoknak hívó szava minél több eltévedt lelket vezessen az igazságnak útjára. Faxit Deus!

Nyiralyi.

— **A „Szent István“** kath. jótékony intézet igazgatója részéről (Budapest IV. ker. sz. Ferenciek) beküldetett egy nyilvános számadás 1890. jan. 1-től 1890. ápril végéig. Az új intézet igazgatója Mészáros Kálmán sz. Fer. r. áldozó pa) Budapest. A beküldött kimutatáson P. Angelikusz fi- elmeztetést intéz a hazafias magyar papsághoz és néphez, a melyben a „Szent István“ kath. jótékony intézet kifogásait közli a „Szent Család“ című vállalat ellen.

— **A világi hívek közreműködése az egyházbán.** „Ezen a czímen Dr. Kádár Ambrus szatmári kanonok négy pontból álló czikkorozatát közölt a „Religio“-ban és onnan lenyomatképen külön önálló füzetben is kiadta. Az egyes czímek a mű tartalmát lélegző kifejezik. 1) Az egyház isteni szervezete, a világi hívek közreműködése általában s különösen az egyházi hivatalok betöltésénél. 2) A hívek közreműködése az egyházi vagyon kezelésénél. 3) Az apostoli király főkegyviri joga, a hívek közreműködése hazánkban. 4) A közreműködés szervezése mai viszonyaink között. — Alapos jogtörténelmi dolgozat az önkormányzatnak annyit vitatott kérdése alkalmából kétségkívül azzal a czélzattal írva, hogy mindenki az össz-egyház mindenkorai életéből láthassa a világiaknak az egyházi ügyekben való részvételt, a mely szerint az autonómia mindenütt megengedhető; de különösen ismertette a magyar részleges viszonyokat, a melyek ma épen követelik az autonómia életbeléptetését. A szép nyomatu és csinos kiállítású füzet ára 20 kr.; részünkről annál is inkább ajánljuk, mert alkalmi jelentősége mellett állandó értékkel bíró tudományos munka.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Concursus.** Az erdélyi püspöki megye papnövendékei közé felvétetni kívánó ifjakkal a nyilvános pályázati vizsgálat a püspöki székvárosban Ká-

rolyfehérvártt folyó 1890. évi július hó 2-ik napján fog megtartatni.

— **Jótékonyág.** Püspök ur Ő Nagyméltósága legújabbban a Gyergyó-Tölgyesben építendő új. róm. kath. iskola és tanítói lakás építési költségének fedezésére 2000 frtot, a bonczhidai róm. kath. iskola építési költségére kilátásba helyezett 700 frtból 350 frtot, a mezőszenygelyi r. iskola építésnél felmerült többlet fizetésre a már eddig adott 600 frton felül még 300 frtot, a boiczair. kath. leányiskola javára illetve a tanítónő javadalmazására 106 frt 14 krt. a harasztosi r. k. iskola és kántortanítói lak kijavítására 95 frtot, és egyes szegények felszegélyezésére körülbelül 165 frtot méltóztatott saját pénztárából legkegyelmesebben adományozni.

— **Tuczy János** gyulafehérvári róm. kath. főgymnásiumi tanár t. hó 17-én a kolozsvári egyetemen a történelem- és latinból középiskolai tanári oklevelet kapott. — Kedves kollegánknak öszintén gratulálunk!

— **Meghívó.** Az alsó-fehérmegyei róm. kath. néptanítók egyesülete folyó évi május hó 29-én (Pünköst után esütörtökön) d. e. 10 órakor Gyulafehérvártt a normalis iskola helyiségében tavaszi közgyűlését tartja meg, melyre az egyesület mindenrendű tagjai és a nevelésnek barátjai tisztelettel meghívotnak. A gyűlés a nagyontisztelendő irgalmas nénék kápolnájában végezendő istentisztelettel veszi kezdetét. A gyűlésnek tárgyai: 1) Próbatanítás a normalis iskola legfelsőbb osztályának tanítványaival. 2) A III. egyetemes tanítógyűlés végrehajtó bizottságának Magyarország néptanítóihoz a folyó évi augusztus 20-ára Budapestre egybehívott IV. egyetemes gyűlés ügyében intézett felhívása. 3) Pongrácz János szaválása. 4) Chósz György felolvasása. 5) Folyó ügyek elintézése és a tett indítványok tárgyalása. Kelt Borbándon, 1890-ben május hó 21-én Az elnök.

— **Halálozás.** Mátyás Domokos nyugalmazott mőesi lelkész 77 éves korában, papságának 49-ik évében rövid ideig tartó, de kínos szenvedés mellett a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után folyó május hó 18-án Zetelakán az Urban elhunyt. Az ő. v. f. n.!

— **Az erd. róm. kath. irodalmi társulat pénztárába fizettek:** Balázs Antal, rtg. 1889-re 2 frt. 1890-re 2 frt. Zachar János, elf. 1890-re 4 frt. Kedves Tamás, elf. 1889-re 4 frt. Kovács Lajos, elf. 1890-re 4 frt. Gál Miklós, elf. 1889-re 4 frt. Dávid Sándor, elf. 1889-re 4 frt. Kalapács Imre, ptg. 1889-re 5 frt. Finta István, ptg. 1890-re 5 frt. Tamás Dávid, ptg. 1889-re 5 frt. Tódor János, elf. 1889-re 60 kr. Dániel Károly, elf. 1889-re 60 kr. Dr. Tódor József, rtg. 1890-re 2 frt. Mátyás Domokos, elf. 1889-re 4 frt. Dr. Csősz Imre, elf. 1889-re 4 frt. Ágoston Lajos, elf. 1889-re 4 frt. Imets F. Jákó, ptg. 1890-re 5 frt. Sántha János, elf. 1888-ra 4 frt. 1889-re 4 frt. Zsigmond Endre, elf. 1890-re 2 frt. Dorgó Albert, ptg. 1888-ra 5 frt. 1889-re 5 frt. 1890-re 5 frt. Pap Tamás, rtg. 1890-re 2 frt. Kalit Ferencz, elf. 1890-re 2 frt. Terezárvaházi tanítótestület, rtg. 1890-re 2 frt. Kiss János, rtg. 1890-re 2 frt. Szőcs János, elf. 1889-re 2 frt. Nedelka István, rtg. 1890-re 2 frt. (Folyt köv.)

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: PAL ISTVAN.

Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, PÁL ANTAL, STRAUBERT ÖDON, ZLAMAL AGOST.

Nyomatott Papp és Ferdinándnál a püsp. lyc. nyomdában Gyulafehérvártt.